

Baština Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

**Kardiovaskularne bolesti i oralno zdravlje – uticaj
oralnog zdravlja trudnica na kardiovaskularno
zdravlje djece: Cardiovascular diseases and oral
health – the impact of pregnant women’s oral health
on children’s cardiovascular health**

Mesihović Dinarević, Senka

2021-12

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/items/c9752620-62ba-475c-915c-d0c0b94a21d1>

Preuzeto s Baštine Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/>

UVOD

Knjiga “Kardiovaskularne bolesti i oralno zdravlje” govori o uticaju oralnog zdravlja trudnica na kardiovaskularno zdravlje djece. Nastala je kao rezultat višegodišnjeg timskog rada medicinskih profesionalaca u Međunarodnom Projektu Odbora za kardiovaskularnu patologiju Odjeljenja medicinskih nauka pri Akademiji nauka Bosne i Hercegovina, koji se provodi od 2017. godine u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Njemačkoj.

Rezultati prve faze projekta prezentirani su na Svjetskom kongresu kardiologa u mjesecu avgustu, u **Rimu 2018.** godine. Dinarević SM, Topić B, Jurišić S, Prohić S, Sporišević L, Saric S, Sarić GK, Krželj V, Jogunčić A and Ramić: **“The challenges of detecting risk factors for the development of atherosclerosis”**, Challenges in Cardiology: Cardiology Congress, august 16-18, 2018, Rome, Italy, <https://cardiology.innovinconferences.com/>, p: 28-30, 2018, publikacija: Dinarević SM, Topić B, Jurišić S, Prohić S, Sporišević L, Saric S, Sarić GK, Krželj V, Jogunčić A and Ramić: “The challenges of detecting risk factors for the development of atherosclerosis”, J Cardiovasc Dis Diagn 2018; 6: 342. doi: 10.4172 /2329-9517.1000342, ISSN: 2329-9517; p:2-9.

Na **8. kongresu Udruženja kardiologa i angiologa Bosne i Hercegovine** s međunarodnim učešćem održanim u septembru **2018.** godine u Sarajevu, izložen je dio studije: **“Oralno i kardiovaskularno zdravlje-izazovi otkrivanja riziko faktora za razvoj ateroskleroze”** autora: S Mesihović-Dinarević, L Sporišević, B Topić, S Kupešić, S Sarić, GK Sarić, V Krželj, A Jogunčić, S Prohić, A Ramić, koji je publikovan u Knjizi Abstrakta, ISSN: 9772 566 471006; vol.1; No:1, septm 2018; p:185-186.

Rezultati druge faze internacionalnog projekta su predstavljani u aprilu 2019. godine u Splitu na tradicionalnom internacionalnom 36. seminaru Hrvatske proljetne pedijatrijske Škole. Objavljen je i rad: Senka Mesihović-Dinarević, Lutvo Sporišević, Berislav Topić, Vjekoslav Krželj Sanja Jurišić, Grit Kirsten-Sarić, Senad Saric Anes Jogunčić, Samir Prohić, Aida Ramić: **Mogući novi faktor rizika za prematuritet i kardiovaskularne bolesti u djece**, Paediatr Croat. 2019; vol. 63 (Supl 1): 1-5, ISSN 1330-724X, UDK

616-053.2 36. Seminar Hrvatska Proljetna Pedijatrijska Škola, Split, Croatia, 8-12.4.2019.

U Nici je od 30. do 31. maja održana Treća svjetska konferencija o zdravlju žena. Okupila je brojne eminentne medicinske stručnjake iz Amerike i Evrope koji su prezentirali najnovije radove i istraživanja iz ove oblasti. Rezultati naučno-istraživačke studije i dalje izazivaju značajan naučno znanstveni interes. Naime, studija, koja se od 2017. godine timski provodi u zemljama regije i to: Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Njemačkoj, istražuje nove moguće riziko faktore za prijevremeno rođenje djeteta. Trudnoća je stanje s kompleksnim fizičkim i fiziološkim promjenama koje imaju važne efekte na multiple organske sisteme. Neki autori ukazuju na moguću vezu između periodontalne bolesti trudnica s rizikom od prijevremenog poroda, rođenja djeteta niske porođajne težine i gestacione dobi kao i mogućim kardiovaskularnim bolestima. Adekvatno oralno zdravlje se reflektira i utiče na opšte zdravlje kao i kvalitet života. Kod trudnica s peridontalnom bolešću ima 2–7 puta veći rizik za prijevremeno rođenje djeteta. Incidenca prematuriteta i djece male porođajne težine varira 5–18%, zavisno od geografskog područja i karakteristika populacije. Uzroci prematuriteta, u više od 50% slučajeva nisu poznati, a kao mogući uzroci između ostalih, navode se: socioekonomski faktori, akutne i hronične bolesti, multiple trudnoće, ginekološki uzroci, nasljedne bolesti, placentalni i drugi uzroci. Veoma je važno, da se identificiraju mogući riziko faktori za prijevremeno rođenje djeteta i djeteta male porođajne težine, jer je na taj način moguće značajno smanjiti: incidencu, perinatalni mortalitet, broj mogućih perinatalnih komplikacija, finansijske troškove neonatalne intenzivne njege i terapije i kardiovaskularnih reperkusija na zdravlje novorođenčeta. Primarnu prevenciju ateroskleroze treba početi što ranije, još tokom trudnoće, kreirajući zdrav način života. Adekvatna ishrana u trudnoći, monitoriran tok trudnoće, redovna dentalna terapija može smanjiti frekvencu i pojavu karijesa, peridontalne bolesti, prematuriteta i kardiovaskularnih posljedica na zdravlje novorođenčeta i doprinijeti boljem zdravlju društva. Prezentirani rezultati Studije čine zdravstvena bazu za region Balkana, kao i geografski, demografski i epidemiološki izvor informacija za otkrivanje i identifikaciju novih potencijalnih riziko faktora prijevremenog poroda i moguć razvoj ateroskleroze. Publikovan je Rad: Dinarević-Mesihović S, Lutvo Sporišević, Berislav Topić, Sanja Jurišić, Senad Saric, Grit Kirsten-Sarić, Vjekoslav Krželj, Anes Jogunčić, Samir Prohić, Aida Ramić: **“The oral health of pregnant women as a new potential risk factor for prematurity and cardiovascular diseases in children”** 3rd International

Conference on Women Health and Breast Cancer, 30-31.5.2019, Nice:141st Conference Scientific Federation; p:34-35. <http://scientificfederation.com>.

U decembru 2019. godine rezultati projekta druge faze su prezentirani i u **Firenci** uz publikaciju: Senka Mesihović-Dinarević, Anes Jogunčić Grit Kristen Sarić, Liana Cambj-Sapunar, Davor Petrovic, Berislav Topić, Vjekoslav Krželj, Sanja Jurišić, Senad Saric, Lutvo Sporišević, Samir Prohic, Aida Ramić: **“The influence of mother’s nutrition and oral health on the child’s blood vessel development”**, December 5-6 2019, Florance, Italy 26th International International Conference on Pediatric Cardiology and Congenital Heart Disease; Euro Sci Con; Archives of Medicine; ISSN 1989-5216; DOI 10 36648 /19895261-C3-013;p:21-22.

U štampi je rad iz druge faze projekta u **Journal of Perinatal medicine**: Senka M. Dinarevic, Anes Jogunčić, Lutvo Sporišević, Vjekoslav Krželj, Kristen Sarić, Liana Cambj-Sapunar, Davor Petrovic, Berislav Topić, Sanja Jurišić, Senad Saric, Samir Prohic, Aida Ramić: **“The impact of oral health and dietary habits of the pregnant woman on the development of fetal and newborns cardiovascular system”**.

Na **10. Evropskom kongresu pedijataru Zagreb, Hrvatska**, koji se održava u periodu 7–9 oktobra 2021, prezentiran je rad: **“Child’s blood vessel development in relation to mother’s dietary eating habits and oral health”** autora: Senka Mesihović-Dinarević, Anes Jogunčić, Kristen Sarić, Lutvo Sporišević, Berislav Topić, Vjekoslav Krželj, Liana Cambj-Sapunar, Davor Petrović, Sanja Jurišić 9, Senad Sarić 10, Samir Prohić 11.

Planirana je prezentacija rezultata iz projekta na **10. svjetskom kongresu perinatalne medicine Tuzla** i to: **“A new potential risk factors for prematurity and cardiovascular diseases in children”** autorica: Senka Mesihovic-Dinarevic, Anes Jogunčić Grit Kristen Sarić, Liana Cambj-Sapunar, Davor Petrovic, Berislav Topić, Vjekoslav Krželj, Sanja Jurišić, Senad Saric, Lutvo Sporišević, Samir Prohic, Aida Ramić, koji je planiran za 2021. godini, ali zbog pandemije COVID-19 odgođen je za 2022. godinu.

Kao rezultat završnih faza ovog projekta je i publikovanje **knjige/monografije** koja je prezentirana na stranicama koje slijede, a sadrži 6 poglavlja.

Posebno bih se zahvalila svim članovima tima koji su vrijedno radili u ovom prospektivnom istraživanju i to: akademiku prof. dr. Berislavu Topiću, prof. dr. Vjekoslavu Krželju, prof. dr. Lutvi Sporiševiću, prof. dr. Samiru Prohiću, prof. dr. Aidi Ramić, prim.dr. Senadu Sariću, prim. dr. Grit Kristen, dr. Liani Cambj-Sapunar, dr. Davoru Petroviću, dr. Anesu Jogunčić, doc. dr. Sanji Jurišić, dr. Zani Boloban, medicinskim setrama: Eniti Turajlić i Saneli

Begović, kao i trudnicama koje su učestvovala u istraživanju i pokazale interes za davanje doprinosa nauci u ovom dovoljno neistraženom području. Kolege su iskazale entuzijazam za istraživanjem novog i nesebično dali svoj doprinos, a prezentirani rezultati su izazvali pažnju u medicinskoj javnosti što nas veoma veseli, tako da se nadam da će ovi rezultati poslužiti struci i nauci i biti temelj za buduća istraživanja.

Sarajevo, oktobar 2021.

Prof. med. sci. dr. Senka Mesihović-Dinarević

Rim

Firenca

Nica

Sarajevo